

T R A N S K R Y P C J A
ROZPRAWY PRZED TRYBUNAŁEM KONSTYTUCYJNYM
z dnia 17 października 2024 r.
w sprawie o sygn. P 3/23

Rozprawie przewodniczy Sędzia TK Rafał Wojciechowski.

Przewodniczący:

Otwieram rozprawę przed Trybunałem Konstytucyjnym, w składzie tu obecnym, w sprawie pytania prawnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie: czy art. 56 ust. 2h pkt 4 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 12b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne w zakresie, w jakim przewiduje obowiązek nałożenia administracyjnej kary pieniężnej za złożenie po terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 43d ust. 1 powołanej ustawy, w sztywno określonej wysokości, jest zgodny z art. 2, art. 10 ust. 1, 2 w związku z art. 175 ust. 1, art. 20 w zw. z art. 22, art. 45 ust. 1 w związku z art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Na rozprawę stawili się, w imieniu sądu zadającego pytanie prawne – nikt się nie stawił; sąd pytający o terminie rozprawy powiadomiony prawidłowo – nie zgłosił udziału w sprawie; w imieniu o Sejm – nikt się nie stawił; Sejm o terminie rozprawy powiadomiony prawidłowo; w imieniu Prokuratora Generalnego – nikt się nie stawił; Prokurator o terminie rozprawy powiadomiony prawidłowo. 16 października 2024 roku do Trybunału wpłynął wniosek Sejmu o wyłączenie z udziału w postępowaniu, w sprawie o sygn. P 3/23, sędziego Jarosława Wyrembaka. Postanowieniem z 17 października tego roku Trybunał oddalił ten wniosek.

Ponieważ sąd nie zgłosił udziału w postępowaniu, proszę sędziego sprawozdawcę o przedstawienie zasadniczych motywów pytania prawnego.

Sędzia Bartłomiej Sochański:

Sąd Apelacyjny w Warszawie kieruje do Trybunału Konstytucyjnego pytanie, czy art. 56 ust. 2h pkt 4 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 12b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne w zakresie, w jakim przewiduje obowiązek nałożenia administracyjnej kary pieniężnej za złożenie po terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 43d ust. 1 powołanej ustawy, w sztywno określonej wysokości, jest zgodny z art. 2, art. 10 ust. 1, 2 w związku z art. 175 ust. 1, art. 20 w zw. z art. 22, art. 45 ust. 1 w związku z art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Istota pytania prawnego sprowadza się do tego, że sąd orzekający w sprawie kary pieniężnej, za złożenie po terminie sprawozdania nie może stosować tzw. miarkowania kary. Kara jest orzeczona w trybie postępowania administracyjnego, w sztywno określonej wysokości. Sąd uważa, że tego typu kara, która wiąże mu zakres orzekania, możliwość zbadania okoliczności mających wpływ na rozmiar sankcji, a mianowicie winy osoby zobowiązanej, jej położenia osobistego, a także adekwatności sankcji, jej proporcjonalności jest niezgodna z zasadą demokratycznego państwa prawa, a w szczególności – wynikającej z tej meta-zasady – zasady adekwatności i proporcjonalności sankcji, a także wskazuje na zasadę podziału władz, polegającą na tym, że to sądy sprawują wymiar sprawiedliwości, a władza prawodawcza tworzy prawo, natomiast nie wykonuje wymiaru sprawiedliwości. Wskazuje także na naruszenie prawa do sądu poprzez stworzenie fikcji, że strona ma prawo odwołania się od wymierzonej mu – w postępowaniu administracyjnym – kary do sądu, podczas kiedy ten sąd nie ma możliwości zważenia wszystkich okoliczności, które wpływają na rozmiar tej sankcji. Sąd pytający twierdzi, że skutkiem tych naruszeń, jego rola została zredukowana do – wyłącznie – zatwierdzania sankcji orzeczonej przez organ administracji. I z tym, tak mniej więcej, uzasadnionym pytaniem w niniejszej sprawie zmuszony jest zmierzyć się Trybunał Konstytucyjny.

Przewodniczący:

Dziękuję bardzo. Ze względu na nieobecność Prokuratora, proszę sędziego sprawozdawcę o przedstawienie stanowiska Prokuratora Generalnego.

Sędzia Bartłomiej Sochański:

Prokurator Generalny, w piśmie z 27 lipca, zajął takie stanowisko, że wniósł o stwierdzenie, że art. 56 ust. 2h pkt 4 w związku z art. 56 ust. 1 pkt 12b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne w zakresie, w jakim przewiduje obowiązek nałożenia administracyjnej kary pieniężnej za złożenie po terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 43d ust. 1 powołanej ustawy, w sztywno określonej wysokości, jest zgodny z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Natomiast w pozostałym zakresie, Prokurator Generalny uważa, że postępowanie powinno być umorzone na podstawie art. art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Takie stanowisko Prokurator Generalny uzasadnia w ten sposób, że stosowanie kar administracyjnych w wysokości sztywnej, kwotowo oznaczonej, wynika ze szczególnie wrażliwej materii ustawowej, jaką jest Prawo energetyczne. Kary administracyjne, zdaniem Prokuratora Generalnego, jako przejaw interwencjonizmu państwa, mają zabezpieczać

ponadprzeciętnie istotne wartości – w tym bezpieczeństwo paliwowe. Stąd też Prokurator Generalny uważa, że określenie w ten sposób, sztywnie określonej kary za wszelkie naruszenia, których znamiona przedmiotowe wyczerpuje ten art. 56 ustawy Prawo energetyczne, nie narusza zasady państwa prawa.

Co do art. 22, [art.] 20 Konstytucji Prokurator Generalny uważa, że Sąd Apelacyjny w Warszawie, sąd pytający, nie uzasadnił w sposób dostateczny niezgodności przedmiotu kontroli z tymi wzorcami. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący:

Trybunał Konstytucyjny uznaje sprawę za dostatecznie wyjaśnioną do wydania orzeczenia. Na tym zamykam rozprawę. Trybunał udaje się na naradę. Ogłoszenia orzeczenia nastąpi w dniu dzisiejszym, na tej Sali, o godzinie 12.30.